
INTEGRATÍV / INKLUZÍV PEDAGÓGIA
A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK OKTATÁSA, NEVELÉSE

▼

2 KREDITES, SZABADON VÁLASZTHATÓ SZEMINÁRIUM
NAPPALI (ESTIS HALLGATÓK IS FELVEHETIK) I. FÉLÉV, IDŐPONT: (?); HELYSZÍN: (?)

Szemináriumvezető: Szabóné dr. Kármán Judit

A tanegység célja: Címének megfelelően a kurzus a hátrányos helyzetű gyermekek 21. századi oktatásáról, neveléséről szól. A képzés során a hallgatók megismerik a hátrányos helyzet okait, formáit, az ezekből fakadó szocializációs, nevelési problémákat. Betekintést nyernek az eltérő szocializációból fakadó nehézségekbe, s megtanulják azok sikeres kezelését iskolai környezetben. A félév végére a hallgatók elsajátítják az integratív/inkluzív pedagógia elméletét, s gyakorlati elemeit. A szeminárium az elméleti képzés mellett a gyakorlati ismeretszerzésre is nagy hangsúlyt fektet; terepgyakorlaton is megismerkednek a hallgatók a hátrányos helyzetből fakadó valós nehézségekkel, s e területen dolgozó pedagógusokkal is alkalmuk lesz beszélgetni, megismerni munkájukat.

Ily módon a diákok átfogó képet kapnak a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, nevelésének sikeres módszereiről, ezáltal szakmai tudásuk, kompetenciájuk jelentősen bővül, erősödik a kurzus végére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a hátrányos helyzet fogalmát, formáit, okait, a hátrányos helyzetű gyermekek és családok mai helyzetét, az ok-okozati összefüggéseket. Birtokában van azon ismereteknek a hátrányos helyzetű gyermekek estében (betegségeikről, családi rendszerükről, jogi helyzetükről, hitéleti meggyőződéseikről, életfordulókhoz kapcsolódó szokásaikról), amikkel munkája során elkerülhetetlenül találkozni fog. Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel képes fordulni a hátrányos helyzetű gyermekek és családjaik felé; megértve az ok-okozati összefüggéseket. Elkötelezett a hátrányos helyzetű gyermekek, családok inkluzív, befogadó oktatására, nevelésére, gondozására.

Tematika: 1. Esélyegyenlőség, inklúzió, integráció, együttműködés – fogalmi megközelítés. 2. A hátrányos helyzet értelmezése, meghatározása, fokozatai, okai. 3. A hátrányos helyzetű, s halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, helyzete a hazai oktatási-nevelési rendszerben. 4. Esélyegyenlőség és méltányosság az oktatásban, társadalmi életben. 5. Integráció és inklúzió fogalmi és gyakorlati meghatározása, megvalósulása. 6. Az integratív/inkluzív pedagógia módszertana, kritériumai, megvalósításának feltételei, várható következményei, társadalmi hatásai. 7. Terepgyakorlat.

Követelmény: Aktív órai részvétel a szabályzatnak megfelelően, terepgyakorlaton kötelező részvétel. Megadott témakörökben a félév során egy min. 5 oldal terjedelmű dolgozat elkészítése, szorgalmi időszak végéig leadása. Beszámoló készítése a terepgyakorlaton tapasztaltokról. A kurzus gyakorlati jeggyel zárul, a beadott dolgozatok érdemjegyeinek, s az órai aktivitásnak, együttműködésnek megfelelően.

Kötelező irodalom: CS. CZHACHESZ ERZSÉBET (1998): Multikulturális nevelés. Szöveggyűjtemény tanító-és tanárszakos hallgatók számára. Mozaik Oktatási Stúdió, Szeged.; K. NAGY EMESE (2012): Több mint csoportmunka. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT (2020): A cigány/roma gyerekek, családok In: ENDRÓDY O.-SVAKA B.-F. LASSÚ ZS. szerk.: Sokszínű pedagógia. Inkluzív és multikulturális szemléletmód a pedagógiai gyakorlatban. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2020. 191-209.; VARGA ARANKA (2015): Esélyegyenlőség és inklúzió az iskolában In: VARGA ARANKA (szerk.): A nevelésszociológia alapjai. PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék WHSZ, Pécs 2015. 241-271. o. ISBN 9789636428051 <http://mek.oszk.hu/14500/14566/14566.pdf>

Ajánlott irodalom: AINSCOW, M. (2004): Developing inclusive education system: what are the levers for change? *Journal Educational Change* 2004/6. 10, 2-16.; ELLIOT ARONSON (2009): Columbine után (Az iskolai erőszak szociálpszichológiája). Budapest, ABOVO Kiadó.; FEHÉRVÁRI ANIKÓ: Társadalmi mobilitás és az iskola. In: VARGA ARANKA (szerk.): A nevelésszociológia alapjai. PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék WHSZ Pécs, 2015. 183-209. o. ISBN 9789636428051 <http://mek.oszk.hu/14500/14566/14566.pdf>; HANS H. REICH: Interkulturális nevelés – helyzetelemzés. In: TORGYIK JUDIT (szerk.): Multikulturális tartalmak a pedagógiában. Educatio Társadalmi Szolgáltató KHT. Budapest, 2008. 55-73. p. ISSN: 17892619 ISBN 97896397950103 <https://www.slideshare.net/Szilbee/multikulturalis-neveles-interkulturalis-tartalmak1>; LEVINE, DANIEL U., LEZOTTE, LAWRENCE W.: A hatékony iskolák vizsgálata In: TORGYIK JUDIT szerk.: Multikulturális tartalmak a pedagógiában. Educatio Társadalmi Szolgáltató KHT. Budapest, 2008. 141-179. p. ISSN 17892619 ISBN 97896397950103 <https://www.slideshare.net/Szilbee/multikulturalis-neveles-interkulturalis-tartalmak1>; LUCIAK, MIKAEL: Az etnikai kisebbségek iskoláztatása és az interkulturális nevelés: a legújabb tendenciák összehasonlítása a régi és az új EU-tagállamokban. In: TORGYIK JUDIT (szerk.): Multikulturális tartalmak a pedagógiában. Educatio Társadalmi Szolgáltató KHT. Budapest, 2008. 73-81. o. ISSN 17892619 ISBN 97896397950103 <https://www.slideshare.net/Szilbee/multikulturalis-neveles-interkulturalis-tartalmak1>; RÉTHY ENDRÉNÉ (2002): A speciális szükségletű gyermekek nevelése, oktatása Európában. Az integráció és inklúzió elméleti és gyakorlati kérdései. *MAGYAR PEDAGÓGIA* 2002.102. évf. 3. szám 281–300.